

Monografia poświęcona jest jednemu z najbardziej charakterystycznych i zarazem najskuteczniejszych instrumentów angielskiego postępowania zabezpieczającego w sprawach cywilnych – postanowieniu typu *freezing injunction* – oraz analizie możliwości jego uznawania i wykonywania w Polsce, w szczególności w kontekście skutków wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej. Wybór tego środka zabezpieczenia nie jest przypadkowy. Do dzisiaj ta forma tymczasowej ochrony prawnej uznawana jest za jedną z dwóch – obok postanowienia *search order*¹ – najskuteczniejszych broni w arsenale angielskiego sądu (*the nuclear weapons in the courts' armoury*)².

W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) środek *freezing injunction* definiowany jest jako sądowy zakaz rozporządzania aktywami majątkowymi, będący instrumentem tymczasowej ochrony prawnej, zapobiegający temu, by aktywa należące do majątku dłużnika zostały – na skutek zbycia – usunięte z masy majątkowej, z której wierzyciel może później dochodzić zaspokojenia swoich roszczeń³. Wydanie postanowienia *freezing injunction* zmierza zatem do zapewnienia wykonalności przyszłego orzeczenia. Tę definicję należy rozszerzyć o jeden, fundamentalny z punktu widzenia tematu dysertacji element. *Freezing injunction* jest środkiem działającym przeciwko osobie, a nie przeciwko mieniu. W przeciwieństwie do przyjętego w polskim postępowaniu zabezpieczającym rozwiązania, angielskie postanowienie nie

-
- 1 *Search order* jest środkiem tymczasowym służącym gromadzeniu dowodów i ich zabezpieczeniu; zob. przykładowo: *Allen v White Eagle Modern Building Solutions Ltd* [2015] EWHC 2359 (QB); [2015] 7 WLUK 156; J. Martin, *Interlocutory injunction: American Cyanamid comes of age*, „King's College Law Journal” vol. 4 (1993), s. 52; N. Rose, *Pre-emptive Remedies in Europe*, London 1992, s. 305.
  - 2 *Bank Mellat v Nikipour* [1985] F.S.R. 87; F. Saranovic, *Rethinking the scope of freezing injunctions*, „Civil Justice Quarterly” vol. 37 no. 3 (2018), s. 383.
  - 3 Wyrok w sprawie *Rudolfs Meroni v. Recoletos Limited*, C-559/14.

powoduje fizycznego zajęcia zabezpieczonego mienia. W następstwie naruszenia postanowień zabezpieczenia powstaje osobista odpowiedzialność osoby naruszającej. Ta *differentia specifica* prezentowana jest jako cecha utrudniająca, a nawet uniemożliwiająca wykonanie angielskiego postanowienia zabezpieczającego w państwach, w których postępowanie zabezpieczające zostało oparte na środkach zabezpieczania *in rem* (tzw. *attachment*)⁴. Problematyka angielskiego postanowienia zabezpieczającego *freezing injunction*, a także jego wykonania w Polsce nie była jak dotąd przedmiotem pogłębionej analizy⁵.

Wcześniej środki te korzystały z uproszczonego reżimu unijnego opartego na zasadzie automatycznego uznania i wykonalności, natomiast po brexicie ich wykonanie w Polsce wymaga zastosowania krajowych przepisów zawartych w art. 1145–1153 kodeksu postępowania cywilnego⁶. Postanowienia sądów angielskich – jako orzeczenia państwa trzeciego – podlegają obecnie pełnemu postępowaniu o uznanie lub stwierdzenie wykonalności. Rodzi to szereg praktycznych i dogmatycznych problemów, zwłaszcza że konstrukcja *freezing injunction* jako środka działającego *in personam* nie znajduje bezpośredniego odpowiednika w polskim systemie środków zabezpieczających typu *in rem*. Szczególnym wyzwaniem jest implementacja mechanizmu *contempt of court* stanowiącego podstawę osobistej odpowiedzialności za naruszenie zakazu zabezpieczenia.

W monografii kompleksowo przedstawiono problematykę skuteczności i wykonalności angielskich orzeczeń zabezpieczających po brexicie. Przedmiotem szczegółowej analizy są źródła prawa regulujące *freezing injunction*, przesłanki jego wydania, procedura sądowa oraz dopuszczalność i sposób wykonania w Polsce – zarówno w świetle przepisów krajowych, jak i na tle przekształconej po brexicie rzeczywistości prawnej.

Niniejsza książka stanowi zaktualizowaną i znacząco rozbudowaną wersję rozprawy doktorskiej „Skuteczność i wykonalność angielskich orzeczeń zabezpieczających w sprawach cywilnych i handlowych”, obronionej w 2020 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

---

4 R. Fentiman, *International Commercial Litigation*, Oxford – New York 2015, s. 569.

5 A. Bicz-Kordonets, *Angielskie postanowienie zabezpieczające freezing injunction w sprawach cywilnych i gospodarczych*, „Polski Proces Cywilny” nr 2 (2019), s. 236 i n.; zob. przykładowo A. Jakubecki, *Postępowanie zabezpieczające*, red. A. Jakubecki, Warszawa 2016 (System Prawa Procesowego Cywilnego, t. 5), s. 43–44.

6 Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, tj. Dz.U. 2024 poz. 1568 z późn. zm., dalej: k.p.c.

W stosunku do pierwotnej wersji pracy rozszerzono ją między innymi o analizę najnowszego orzecznictwa sądów angielskich oraz aktualne stanowiska doktryny, a także o szczegółowe omówienie problematyki wykonywania *freezing injunction* w Polsce po brexicie.

W świetle braku dotychczasowego orzecznictwa polskich sądów w przedmiocie tego problemu po brexicie monografia ma na celu wskazanie kierunków interpretacyjnych oraz ewentualnych problemów związanych z transpozycją tej instytucji do realiów polskiego systemu prawnego. Końcowe wnioski zawarte w ostatnim rozdziale stanowią podsumowanie przeprowadzonych analiz i odpowiedź na pytanie, czy oraz w jakim zakresie uznanie i wykonanie *freezing injunction* w Polsce jest możliwe w świetle obowiązującego prawa oraz konstytucyjnych zasad polskiego porządku prawnego. W pracy uwzględniono stan prawny na dzień 1 kwietnia 2025 roku.

Oddając do rąk Czytelnika tę monografię, mam pełną świadomość, że jej powstanie było możliwe dzięki wsparciu wielu osób. Choć odpowiedzialność za treść książki ponoszę wyłącznie ja, to praca ta jest efektem rozmów, inspiracji i życzliwej krytyki, z których mogłam korzystać na kolejnych etapach badań.

Jestem szczególnie wdzięczna Panu Profesorowi Andrzejowi Torbusowi, Promotorowi mojej rozprawy doktorskiej, za wieloletnią opiekę naukową, inspirowane – nierzadko oparte na różnicy poglądów – dyskusje oraz konsekwentne pielęgnowanie zasady, że niezgoda buduje.

Serdeczne podziękowania kieruję również do Recenzentów mojej rozprawy doktorskiej – Pana Profesora Karola Weitzza oraz Pana Profesora Marcina Waslasika – za wnikliwą lekturę, krytyczne uwagi i cenne sugestie, które stały się ważnym punktem odniesienia przy dalszym rozwijaniu podjętej problematyki.

Wyrazy podziękowania składam także Recenzentkom wydawniczym – Pani Profesor Annie Kościółek i Pani Profesor Joannie Musze, których wnikliwe i życzliwe komentarze do maszynopisu pozwoliły doprecyzować szereg przedstawionych w pracy tez.

Na końcu, choć w rzeczywistości przede wszystkim, pragnę wyrazić moją głęboką wdzięczność mojej Rodzinie – za cierpliwość, zrozumienie i nieustanne wsparcie w trakcie powstawania tej książki. To dzięki Waszej obecności i wyrozumiałości możliwe było połączenie intensywnej pracy naukowej z codziennymi obowiązkami.

Anna Bicz-Kordonets